

PM Inriktningsärende 2023-2025

för Huddinge kommun

Kommunstyrelsen den 15 juni 2022

Innehåll

Innehåll	2
Inriktningsärendet	3
Syfte med inriktningsärende	3
Kommunfullmäktiges målstyrning	4
God ekonomisk hushållning	6
Förutsättningar inför 2023-2025	7
Pågående utredningar och dess effekter	9
Huddinge	11

Inriktningsärendet

Syfte med inriktningsärende

I juni redovisas kommunstyrelsens förvaltnings förslag till **inriktningsärende** som ligger till grund för det fortsatta budgetarbetet under hösten.

Under våren har ett förslag till inriktning för budgetarbetet beretts utifrån nuläges- och omvärldsanalys, uppdaterade externa förutsättningar (befolkningsprognos, vårproposition, skatteunderlagsprognos, med mera) och beslutad inriktning i Mål och budget. Kommunens finansiella mål ska säkras i framtagande av förslag, bland annat resultatnivån och nivån på den externa låneskulden i kommunkoncernen. Underlag för prioriteringar och effektiviseringar ingår i beredningen för att säkra de finansiella målen och för att skattemedel används så effektivt som möjligt för att möta framtida utmaningar. Kommunkoncernens ledningsgrupp ansvarar för att ta fram förslag till inriktning.

I inriktningsärendet redovisas preliminära ekonomiska ramar för kommunen och kommunkoncernen för den kommande budgetperioden 2023-2025. Bedömningar av intäkter och kostnader till följd av aktuella prognoser ligger till grund för inriktningsärendet. Bedömning av befolkningsutvecklingen är en viktig förutsättning för att beräkna såväl intäkts- som kostnadsutvecklingen. De av fullmäktige fastställda finansiella målen för god ekonomisk hushållning ska säkras i framtagandet av förslag till ramar.

Inriktningsärendet innehåller preliminär ekonomiplan med preliminära budgetramar för nämnder, preliminär investeringsplan för kommunkoncernen, förslag till riktade effektiviseringar och förstärkningar. Till inriktningsärendet biläggs *Inriktning för Plan för samhällsbyggnad 2023* och *Lokalresursplan perioden 2023-2030*. Kommunstyrelsen ger instruktioner till nämnder och bolag för yttranden till inriktningsärendet.

Nämnder och bolag lämnar sina **yttranden** till inriktningsärendet med beskrivning av de ekonomiska konsekvenserna och vilka åtgärder, effektiviseringar och förbättringar som kan bli aktuella utifrån det ekonomiska läget. Förslag till ändrade taxor och avgifter lämnas som underlag för ett samlat taxeärende till fullmäktige.

Under hösten **bereds** politiska förslag till budget utifrån inriktningsärende, nämnders och bolags yttranden och förslag till ändrade taxor, uppdaterade externa förutsättningar (befolkningsutveckling, budgetproposition, skatteunderlagsprognos, med mera), samt analyser i delårsrapport per augusti. Då det i år genomförs allmänna val fastställer kommunstyrelsen förslag till skattesats i oktober, som fastställs av kommunfullmäktige i november. Fullständigt förslag till Mål och budget fastställs i år av kommunstyrelsen i november. Fullmäktige fastställer **Mål och budget** i december.

Figur: Budgetprocess Huddinge kommun

Kommunfullmäktiges målstyrning

Beslutad inriktning i politisk programförklaring och fastställd Mål och budget ligger till grund för antaganden i inriktningsärendet och i det fortsatta budgetarbetet under hösten.

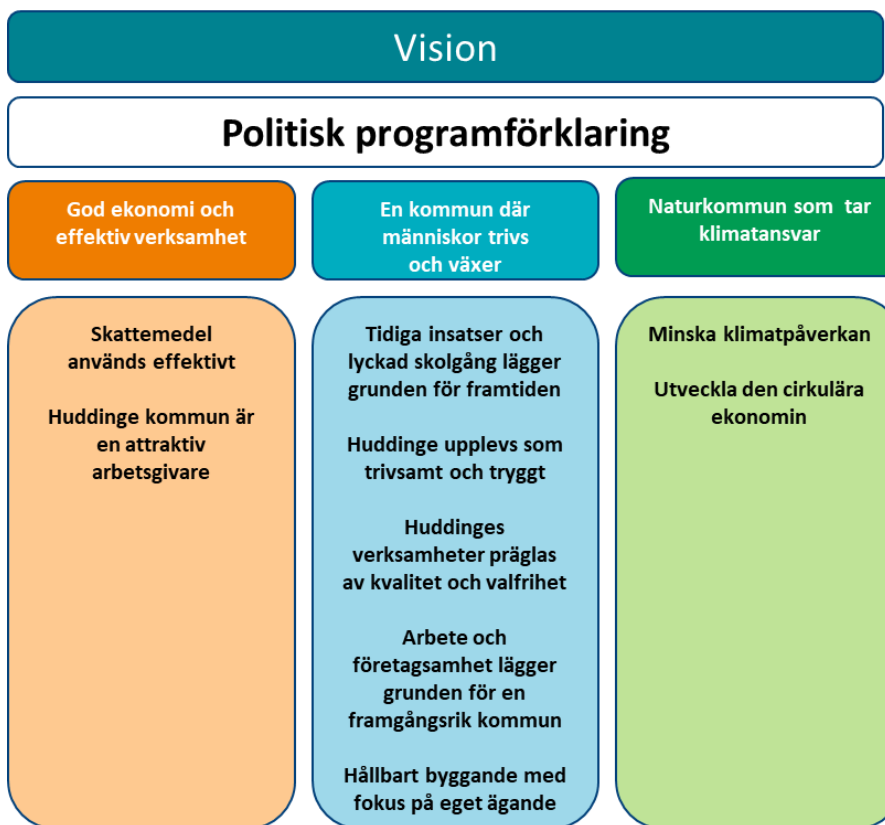
Mål och vision för Huddinge

Målstrukturen är gemensam för kommunkoncernen och gäller såväl för nämnder som för helägda bolag. Målstrukturen ska ge genomslagskraft i politiska beslut genom att visa tydlig riktning och sätta fokus på kärnuppdraget. Invånarens behov ska vara i centrum. Målstrukturen ska leda till fokus på resultat, bättre analysmöjligheter och bedömningar av om kommunkoncernen är på rätt väg i förhållande till visionen. Den ska skapa förutsättningar för förändrade arbetssätt med mera tillit och dialog.

Målstrukturen utgår från visionen att Huddinge ska vara en av de tre populäraste kommunerna i Stockholms län att bo, besöka och verka i. För att sträva mot visionen jämför vi oss med de som når bättre resultat än oss men till en lägre kostnad.

Kommunfullmäktiges nio mål är samlade i tre målområden som utgår från de tre hållbarhetsdimensionerna ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet. Under respektive mål beskrivs vad som ska uppnås, för att underlätta uppföljning har målen kompletterats med indikatorer. De globala målen i Agenda 2030 fångas i kommunfullmäktiges måltexter.

Nämnder och bolags planering

Strukturen ligger som ett paraply över nämnder och bolag och ska speglas i respektive nämnd och bolags planering och viktiga signaler i mål och budgettexterna fångas upp liksom signaler från andra styrande dokument. Då kommunfullmäktiges mål är övergripande och brett formulerade krävs att de operationaliseras och avgränsas utifrån det kärnuppdrag och det regelverk som gäller för respektive nämnd och bolag och att mer nämnd- respektive bolagsnära mål tas fram. För att underlätta uppföljning behöver målen även på nämnd- och bolagsnivå kompletteras med indikatorer.

Varje nämnd och bolag formulerar minst ett nämnd/bolagsmål per målområde. Nämnden och bolaget tar fram minst en nämnd/bolagsspecifik indikator per nämnd/bolagsmål. Indikatorn/indikatorerna ska ha en koppling till nämnd/bolagsmålet. Alla mål analyseras utifrån ett jämlikhetsperspektiv, det vill säga en analys ska göras vad gäller eventuella skillnader mellan områden, kön och ålder. Barn och unga står särskilt i fokus. Stor vikt ska läggas på att jämföra, analysera och förändra våra arbetssätt. Kommunen måste arbeta smartare och lära av de kommuner som når lika bra eller bättre resultat men till en lägre kostnad för kommuninvånarna. Lärande för förbättring ska genomsyra kommunens planering och uppföljning av verksamheterna.

Att målen är brett formulerade skapar förutsättningar för att samtliga nämnder och bolag, på olika sätt, ska kunna sträva mot samma gemensamma mål men med utgångspunkt i det egna kärnuppdraget. I och med att samtliga nämnder och bolag fastställer mål och indikatorer som har en koppling till målen på övergripande nivå kommer kommunfullmäktige ges bra förutsättningar och ett brett underlag för att bedöma kommunens samlade måloppfyllelse.

Strävan är att målstrukturen och indikatorerna ska hålla över tid både på kommunfullmäktigenivå och på nämnd-, bolagsnivå. Att arbeta för att nå resultat kräver uthållighet. Det kan ta tid innan olika insatser leder till effekter som är mätbara.

I avstämningsärendet för 2022 redovisas nämndernas och de helägda bolagens verksamhetsplanering som beskriver det planerade arbetet med kommunfullmäktiges beslutade mål och indikatorer i Mål och budget för 2022. En övergripande slutsats att nämnderna genomfört en bra verksamhetsplanering. En rekommendation till samtliga nämnder är att löpande, i samband med verksamhetsplanering, se över och utvärdera om nämndmål, måltexter och indikatorer behöver justeras för en bättre styrning. Bolagens affärsplaner bedöms vara sammanhållna och uttrycker tydligt vad som ska uppnås inom de tre hållbarhetsperspektiven och att det finns en koppling till kommunens målstruktur. För att kunna göra en samlad och transparent uppföljning av kommunfullmäktiges mål, där både

nämnder och bolag ingår, rekommenderas bolagen att mer explicit uttrycka vilka indikatorer och etappmål (kortsiktiga målnivåer) som ska ligga till grund för kommunens samlade bedömning för det budgetår planeringen avser. En rekommendation är att detta tydliggörs i affärsplanerna framåt.

Naturkommun som tar klimatansvar

I beredningen av inriktningsärendet har målområdet *Naturkommun som tar klimatansvar* setts över för att bättre synkronisera med kommunens nya miljöprogram. De två nuvarande målen täcker inte in arbetet med exempelvis natur och vattenvård eller handlingsplan för giftfri miljö som kommunen länge prioriterat och arbetat med. Förslag på två nya, kompletterande mål är därför framtagna.

Genom att utöka målen fångas fler aspekter av kommunens miljöarbete in. Det blir lättare för nämnder och verksamheter att känna igen sig i något eller flera av de ekologiska målen, kunna sätta egna mål och aktiviteter för att uppnå dessa, samt att redovisa det miljöarbete som genomförs. Med de nya målen blir det en tydligare koppling mellan målområdet *Naturkommun som tar klimatansvar* i Mål och budget och miljöprogrammets teman och mål. På så sätt byggs en tydligare styrkedja. I budgetprocessen ska förslag till indikatorer och etappmål för uppföljning tas fram.

Förslag till mål för målområdet *Naturkommun som tar klimatansvar* är:

- Värna biologisk mångfald och god vattenstatus (nytt mål)
- Minimera spridning av farliga ämnen som kan skada människor och natur (nytt mål)
- Minska klimatpåverkan (befintligt mål)
- Utveckla den cirkulära ekonomin (befintligt mål)

Gemensamma värden

Huddinge kommuns gemensamma värden i form av kärnvärden och etiska kod hjälper oss att uppnå visionen och kommunens målsättningar. Varje förvaltning har en värdegrund som styr hur vi möter kommuninvånare, kunder och kollegor. Huddinges kärnvärden är mod, omtänksamhet, driv och mångfald. Den etiska koden tydliggör de grundläggande utgångspunkterna som varje medarbetare ska ha. Den innebär att vi bemöter varandra och våra invånare på ett jämlikt och likvärdigt sätt, följer lagar och regler, står fria från jäv och andra intressekonflikter, värnar om yttrandefrihet och demokrati och vi använder offentliga medel på rätt sätt. Bolagen har egna värdegrunder. På sikt bör en gemensam värdegrund för kommunkoncernen tas fram, redan idag fångar dock både förvaltningarnas och bolagens värdegrund samma viljeinriktning.

God ekonomisk hushållning

De av fullmäktige fastställda finansiella målen för god ekonomisk hushållning ska säkras i framtagandet av förslag till ramar. Med de förutsättningar som beskrivs i inriktningsärendet bedöms de finansiella målen för årets resultat, skuldsättning och budgethållning klaras. Med de investeringsbehov som beskrivs riskerar det finansiella målet om självfinansiering av investeringar för kommunkoncernen att inte klaras något år efter aktuell planeringsperiod.

Balans mellan kostnader och intäkter i kommunen

Målsättning:	Budget	Prognos	Prognos	Prognos	Prognos
	2022	2022	2023	2024	2025
Årets resultat exklusive exploatering ska vara lägst 2 procent av skatt, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning	2,0	6,0	2,0	2,0	2,0

Helårsprognosen i delårsrapporten per mars, visar på ett resultat för 2022 på 6 procent. Resultatet 2022 förklaras av högre skatteintäkter samt att reserverade medel inte väntas förbrukas till fullo. Nämnderna beräknar sammantaget ett mindre överskott. I den preliminära ekonomiplanen för 2023-2025 är resultatet beräknat till 2 procent per år.

Skuldsättning i kommunkoncernen

Målsättning:	Budget	Prognos	Prognos	Prognos	Prognos
	2022	2022	2023	2024	2025
Den externa låneskulden i kommunkoncernen ska inte överstiga 85 tkr invånare	52	50	55	61	67

Prognosen för 2022 pekar på en ökning av den externa skulden med cirka 2 procent (100 mnkr) och låneskulden per invånare prognostiseras till 50 tkr per invånare. Det ska jämföras med målet att skulden inte ska överstiga 85 tkr per invånare och med budget för 2022 med en ökning till 52 tkr per invånare. Beräkningarna för 2023-2025 visar på en ökning av skulden till 67 tkr per invånare till 2025. Det motsvarar en skuld på cirka 7 900 mnkr. Preliminära beräkningar visar på en fortsatt ökning av skulden åren därefter, med en högsta nivå på 73 tkr per invånare.

Självfinansiering av investeringar

Målsättning:	Budget 2022	Prognos 2022	Prognos 2023	Prognos 2024	Prognos 2025
Självfinansieringen ska över ett femårssnitt inte understiga					
100 % för kommunen	113	133	129	130	120
70 % för kommunkoncernen	84	101	86	83	77

De starka resultaten de senaste åren i kombination med relativt låga investeringsvolymerna gör att självfinansieringsgraden av investeringar är hög i början på planeringsperioden. Självfinansieringsgraden 2022 (femårssnitt) prognostiseras uppgå till 133 procent för kommunen och 101 procent för kommunkoncernen. För kommunkoncernen beräknas självfinansieringen sjunka till 77 procent år 2025 och åren därefter i nivå med målet på 70 procent.

Budgethållning för nämnder och bolag

Målsättning:	Budget 2022	Prognos 2022	Prognos 2023	Prognos 2024	Prognos 2025
Budgethållning för nämnder, mnkr	0,0	9,6	0	0	0
Budgethållning för bolag, mnkr*	205	237	174	173	173

Konsoliderade räkenskaper, resultat efter finansnetto, utan eliminerings

För att klara den långsiktiga ekonomin ska budgethållning och budgetdisciplin vara i fokus och resurser prioriteras på ett strukturerat sätt. I den preliminära ekonomiplanen antas att nämnderna håller sin budget och att bolagen sammantaget har ett plusresultat på drygt 170 mnkr per år.

Förutsättningar inför 2023-2025

Efter flera år med goda ekonomiska resultat bedöms de ekonomiska förutsättningarna för kommunsektorn försvagas och präglas av stor osäkerhet, särskilt till följd av kriget i Ukraina. Inflationstakten har drivits upp och tillsammans med kraftigt stigande pensionskostnader bedöms SKR att resultaten försämrats den kommande planeringsperioden. SKR beräknar att intäktsökningarna i reala termer kommer att bli låga de kommande åren. Befolkningsökningen har varit låg de senaste åren och de demografiska utmaningarna med en större andel äldre i befolkningen bedöms bli alltmer påtagliga. Utmaningar med kompetensförsörjningen lyfts fram och då särskilt när behovet av äldreomsorg förväntas öka. SKR bedömer att effektiviseringsåtgärder eller intäktsförstärkningar på 16 mdkr för kommunerna för perioden 2023-2025 krävs för att klara ett resultat som motsvarar 2 procent av skatter och generella statsbidrag. Det är viktigt att fortsatt genomföra åtgärder och satsningar som effektiviserar verksamheterna och håller tillbaka kostnadsökningarna på sikt.

Samhällsekonomi

Konsekvenserna av Rysslands invasion av Ukraina väntas dämpa den globala tillväxten. Både Konjunkturinstitutet¹ (KI) och Sveriges Kommuner och Regioner² (SKR) bedömer dock att effekterna av kriget på svensk BNP blir jämförelsevis små. Förvisso urholkas hushållens köpkraft av den höga inflationen (se nästa avsnitt), men utfasningen av pandemirestriktionerna gör att konsumtionen ändå ökar, om än i låg takt. SKR:s prognos är att BNP uppgår till 3,1 procent helåret 2022. Vidare bedöms SKR att återhämtningen på arbetsmarknaden kommer att fortgå trots globala risker, hög inflation och stigande räntor. Andelen arbetslösa per mars 2022 uppgår till 8,2 procent, en minskning med -1,8 procentenheter jämfört med samma period föregående år. Enligt SKR beräknas den relativa arbetslösheten att landa på 7,7 procent helåret 2022.

Inflationen och reporäntan

I mars 2022 uppgick KPIF, konsumentprisindex med fast ränta, till 6,1 procent. Det är den högsta nivån sedan 1990-talet. Några orsaker till den höga nivån är volatila energipriser (där kriget i Ukraina är en stark bidragande faktor)

¹Konjunkturläget mars 2022, 2022-03-30

²Cirkulär 22:15, 2022-04-28

och ändrade konsumtionsmönster under pandemin. För att motverka den höga inflationen har Riksbanken beslutat att höja reporäntan från 0 till 0,25 procent från och med maj 2022. Prognosen är att räntan höjs gradvis framöver och uppgår till något under 2 procent om tre år. Takten i värdepappersuppköpen sänks under andra halvåret så att innehavet börjar att minska. Därutöver har köp av statskuldsväxlar upphört den 28 april. På så sätt anpassas penningpolitiken så att inflationen återgår till inflationsmålet om 2 procent. Kommunkoncernen är nettolåntagare vilket innebär att ränteläget får en relativt stor påverkan på koncernens resultat.

Ekonomi i kommunsektorn

Överskottet för regioner och kommuner blev historiskt högt år 2020, 54 mdkr. För 2021 redovisar kommunsektorn ett ännu starkare resultat som uppgick till 69 mdkr, vilket motsvarar 6,9 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. Överskottet beror på ökade skatteintäkter, tillfälliga pandemirelaterade tillskott och minskad efterfrågan på välfärdstjänster. Under året sköt staten till stora tillfälliga statsbidrag för att hantera pandemin och skatteunderlagets utveckling reviderades upp. En stark börsutveckling bidrog till högre finansiella intäkter på kommunsektorns placeringar. Totalt tre kommuner och en region hade underskott för 2021.

Skatteunderlaget fortsätter att öka i år, men resultaten för kommunsektorn väntas minska till 39 mdkr, 3,7 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. Befolkningen i åldrarna 80 år och äldre ökar snabbare än i den arbetsföra åldern. Behoven inom äldreomsorgen förväntas öka kraftigt och med det en stor utmaning med kompetensförsörjning inom verksamheten. SKR beskriver att med dagens personaltäthet blir det svårt att bemanna äldreomsorgen.

SKR beskriver i sin ekonomirapport i maj att stora osäkerheter kommer att prägla budgetarbetet inför 2023. Särskilt effekterna av kriget i Ukraina, med stora flyktingrörelser, ett osäkert säkerhetsläge, stora prisökningar på bland annat energi och livsmedel, lyfts fram. Pensionskostnaderna ökar kraftigt och den samhällsekonomiska utvecklingen är generellt osäker. Intäktsökningarna kommer i reala termer att bli låga de närmaste åren. Tillsammans med avveckling av vissa statsbidrag bedöms ekonomin bli betydligt tuffare för 2023. För att klara ett resultat som motsvarar 2 procent av skatter och generella statsbidrag beräknas effektiviseringsåtgärder eller intäktsförstärkningar på 16 mdkr behövas för kommunerna för perioden 2023-2025.

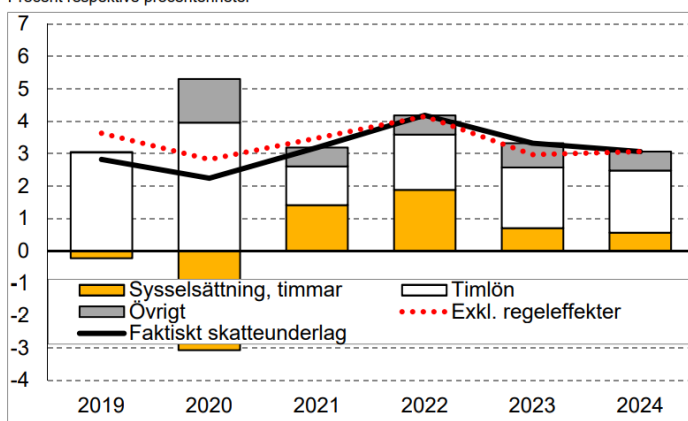
För att klara de kommande årens utmaningar med ekonomi och kompetensförsörjning behöver åtgärder vidtas. Nya arbetssätt krävs för att kunna utföra jobbet på ett effektivare sätt, utnyttja digitaliseringens möjligheter och förlänga arbetslivet. SKR lyfter också fram att staten behöver skapa mer långsiktiga förutsättningar och minska på detaljregleringen av sektorn.

Prognos skatter och bidrag

Skatteunderlagsprognosen från SKR i april visar på ett högre utfall för samtliga år under perioden 2021-2025 jämfört med tidigare prognos. För hela perioden är den ackumulerade ökningen cirka 3,5 procentenheter högre i jämförelse med februariprognosen, inklusive 0,5 procentenheter som avser ändrade regler för reseavdrag. Samtidigt förväntas löner och priser hos kommunerna öka snabbare och de högre skatteintäkterna bedöms därför inte innebära någon reell resursförstärkning.

Diagram: Skatteunderlagstillväxt och bidrag från vissa komponenter

Procent respektive procentenheter

Källa: Skatteverket, SKR.

Statsbudgeten

I april presenterade regeringen 2022 års vårproposition och vårandringsbudget. I förslaget finns åtgärder som summerar till 31,4 mdkr. Främst handlar det om åtgärder avseende kriget i Ukraina samt för att stärka Sverige. SKR har sammanfattat förslag inom olika områden som berör kommunerna (+ökning/-minskning):

- +9,8 mdkr för att kompensera kommuner och regioner för mottagande av flyktingar från Ukraina.
- +500 mnkr till kommuner för mottagande av skyddsbehövande under 2022.
- +80 mnkr för att stärka kommunernas arbete med civilt försvar år 2022.
- +91 mnkr för att förstärka skyddet av civilbefolkningen genom upprustning av befintliga befolkningsskyddsrum och för ljudsändare av utomhusvarningssystem.
- +513 mnkr för att höja bostadsbidraget för 2022 med anledning av den rådande situationen i Ukraina.
- +4,2 mdkr för ett garantitillägg för pensionärer med låga inkomster.
- -300 mnkr av statligt stöd till vuxenutbildning år 2022.
- -100 mnkr av jobbstimulansen år 2022.

I budgeten för 2022 ökades tillfälligt det generella statsbidraget till kommunerna med 7 mdkr och för 2023 med 3,5 mdkr. Det tillfälliga tillskottet upphör från och med 2023. I enlighet med budgetpropositionen för 2022 tillförs 2,1 mdkr i generella statsbidrag till kommunerna, cirka 23 mnkr för Huddinge kommun.

Utöver de generella statsbidragen finns det ett stort antal riktade statsbidrag som är specialdestinerade för ett visst ändamål. Nämnderna ska aktivt söka riktade statsbidrag för att utveckla sina verksamheter. Från och med år 2021 finns det ett riktat statsbidrag till äldreomsorgen på 4 000 mnkr. Ytterligare statsbidrag riktade till äldreomsorgen har tillkommit. I syfte att under 2024 fördela samma belopp, men via det generella statsbidraget, beräknas anslaget för kommunalekonomisk utjämning ökas med 2,7 mdkr 2024.

Pågående utredningar och dess effekter

Här redovisas en del pågående utredningar som kan komma att påverka kommunens förutsättningar. En grundläggande förutsättning här är finansieringsprincipen, det vill säga att kommuner och regioner inte ska behöva höja skatten eller prioritera om annan verksamhet för att finansiera nya statliga uppgifter.

Förskola för fler barn (Prop. 2021/22:132)

Regeringen föreslår lagändringar som ska leda till att fler barn börjar förskolan. Syftet är att fler barn ska vara förberedda inför skolan och att minska segregationen. Deltagandet i förskolan är lägre bland exempelvis barn med annat modersmål än svenska och barn i socioekonomiskt utsatta familjer. Regeringen föreslår att varje kommun ska vara skyldig att ta kontakt med vårdnadshavare till de barn som inte har en plats i förskolan. Regeringen konstaterar att kommunerna redan i dag är skyldiga att erbjuda alla barn avgiftsfri förskola från 3 års ålder och redan är kompenserade för detta åtagande. Kommunerna ska därför inte kompenseras för eventuella kostnader som uppstår till följd av att antalet barn i förskolan ökar. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2022 och tillämpas på utbildning som påbörjas den 1 juli 2023.

Kommunalekonomiska utjämningsystemet

Regeringen tillsätter en parlamentarisk kommitté som ska se över det kommunala utjämningsystemet. Syftet är att se till att systemet utjämnar för skillnader och skapar likvärdiga ekonomiska förutsättningar mellan kommunerna och mellan regionerna, trots skillnader i skattekraft och strukturella förutsättningar. Kommittén kommer att se över systemets alla delar och föreslå nödvändiga författningsändringar. I uppdraget ingår även att se över systemet för utjämning av kostnader för LSS (Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade). Uppdraget ska redovisas den 3 maj 2024.

En effektiv ekonomistyrning i kommuner och regioner (SIU 2021:75)

En särskild utredare har haft i uppdrag att bedöma om nuvarande regelverk för ekonomisk förvaltning i kommunallagen utgör en bra grund för en effektiv ekonomistyrning i kommuner och regioner. Syftet med utredningen är att ge kommuner och regioner goda förutsättningar att möta framtida utmaningar genom att föreslå ett sammanhållet regelverk för en effektiv ekonomistyrning i kommuner och regioner. Utredningen föreslår att det nuvarande begreppet ”god ekonomisk hushållning” i kommunallagen ersätts med ”god kommunal hushållning”. God kommunal hushållning innebär att ekonomin ska förvaltas på ett säkert och långsiktigt hållbart sätt. Inom de gränser som ekonomin sätter ska verksamheten vara ändamålsenligt utformad och ha en hög effektivitet. Mer detaljerade krav på ett tioårigt rullande program för god kommunal hushållning där mål och riktlinjer för ekonomin sätts upp föreslås. De ekonomiska målens konsekvenser för verksamheten ska beskrivas. Programmet ska

uppdateras minst vart fjärde år och de formella reglerna för programmet är mer detaljerade än dagens krav. Remissvar har lämnats, men en lagrådsremiss är inte presenterad och det är osäkert när en ny lag kan träda i kraft.

Öka likvärdighet för skolhuvudmän (Prop. 2021/22:161)

I denna proposition föreslås ändringar i skollagen (2010:800) som syftar dels till att systemet för kommuners beslut om bidrag till enskilda huvudmän inom skolväsendet ska bli tydligare, mer transparent och rättssäkert, dels till att öka likvärdigheten mellan kommunala och enskilda huvudmän samtidigt som principen om lika villkor upprätthålls. Ändringarna bedöms öka möjligheten att ge alla barn och elever tillgång till god och likvärdig utbildning oavsett huvudman. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2022 och tillämpas första gången i fråga om bidrag för kalenderåret 2024. Regeringens bedömning är att förslaget inte medför några ekonomiska konsekvenser av betydelse för kommunerna.

Hållbar socialtjänst – en ny socialtjänstlag (SOU 2020:47)

I förslag till ny socialtjänstlag stärks bland annat socialtjänstens ansvar för det förebyggande arbetet. Socialtjänsten kommer ges förutsättningar att kunna erbjuda individanpassade insatser utan föregående utredning och biståndsbeslut. I den nya lagen kommer också kravet på en kunskapsbaserad socialtjänst att stärkas. Utredningens förslag bereds på Socialdepartementet och ny lag föreslås träda i kraft under 2023.

En äldreomsorgslag (Dir. 2020:142)

Till följd av att verksamheterna inom äldreomsorgen varit särskilt drabbade av pandemin, gav Regeringen i december 2020 i uppdrag att utreda frågan om ny äldreomsorgslag. Målsättningen är att åstadkomma långsiktiga förutsättningar för äldreomsorgen och att tydliggöra äldreomsorgens uppdrag och innehåll samt säkerställa tillgången till god hälso- och sjukvård och medicinsk kompetens inom äldreomsorgen. Uppdraget ska redovisas senast den 30 juni 2022.

Översyn av insatser enligt LSS (SOU 2018:88)

En översyn av Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) har genomförts. Utredningen föreslår tre nya LSS-insatser som kommunerna ska vara huvudman för – personlig service och boendestöd (inklusive ledsagar-service), personligt stöd till barn samt förebyggande pedagogiskt stöd. Utöver detta föreslås att hjälp med andning och sonndmatning ska kunna ge rätt till personlig assistans enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), oavsett hjälpens karaktär. Enligt ursprungligt förslag skulle en lagändring ha trätt i kraft i januari 2022, vilket har senarelagts. LSS-utredning har varit ute på remiss men ingen lagrådsremiss är ännu färdigställd av Socialdepartementet. Om förslagen genomförs beräknar utredningen att kommunernas kostnader ökar med mellan 300 mnkr och 400 mnkr kronor om året.

Stärkt rätt till personlig assistans (SOU 2021:37)

I en lagrådsremiss föreslår regeringen lagändringar som ska stärka rätten till personlig assistans för personer med psykisk funktionsnedsättning och öka rättssäkerheten för barn som är i behov av assistans. Förslagen beräknas leda till 1800 nya mottagare av assistansersättning och att fler ska få rätt till kommunal personlig assistans. Regeringen satsar 667 mnkr under 2023 för att finansiera reformerna och drygt 3,3 mnkr per år när reformen fått fullt genomslag från och med 2027.

Statligt huvudmannaskap för personlig assistans (Dir. 2021:76)

En utredning pågår för att få fram långsiktiga och stabila förutsättningar för insatsen personlig assistans. Insatserna ska präglas av hög rättssäkerhet och möjlighet till uppföljning och kontroll. Utredaren ska bland annat föreslå hur ett statligt huvudmannaskap kan utformas. Slutredovisning 1 mars 2023.

Från delar till helhet – Samsjuklighetsutredning (SOU 2021:93)

Utifrån en brist på samordnad vård och stöd mellan kommun och region för personer med samsjuklighet i form av både ett skadligt bruk eller beroende och psykisk sjukdom föreslås stora förändringar kring ansvarsfördelning och krav på samordning och individanpassat stöd. Utredningens förslag innebär att regionen tar över ansvaret för all behandling inklusive placering på hem för vård eller boende (HVB) för målgruppen. Enligt förslaget ansvarar socialtjänsten primärt för uppsökande verksamhet, information om och förmedling till samhällets stöd och annat förebyggande arbete, sociala stödinsatser, stöd till anhöriga och insatser för barn och unga. Förslaget har varit ute på remiss med slutdatum 30 april 2022.

Fast omsorgskontakt i hemtjänsten (Proposition 2021/22:116)

Äldre som har hemtjänst ska erbjudas en fast omsorgskontakt som ska se till behoven av kontinuitet, trygghet, individanpassad omsorg och samordning. Den fasta omsorgskontakten ska vara undersköterska. Kravet på att erbjuda en fast omsorgskontakt börjar gälla den 1 juli 2022. Kravet att den som utses till fast omsorgskontakt ska ha yrkestiteln undersköterska börjar gälla den 1 juli 2023. Under 2022 har vård- och omsorgsnämnden med statliga

bidrag enligt finansieringsprincipen ökat ersättningen för hemtjänst, motsvarande totalt 3,8 mnkr för hantering och införande av fast omsorgskontakt inom hemtjänsten. Ytterligare 3,7 mnkr tillförs nämnden under 2023 enligt Mål och budget 2022.

Huddinge

Huddinge planerar för en tillväxt med en större befolkningsökning framöver. Ökningen innebär ett behov av utökad kommunal service. Det handlar om att bygga fler verksamhetslokaler, förskolor, skolor, äldreboenden med mera och att behålla och nyrekrytera personal till verksamheterna. Utfallet av Sverigeförhandlingen för Huddinge innebär en väsentligt ökad takt i bostadsbyggandet. Samtidigt har befolkningstillväxten i Huddinge varit lägre under de senaste åren. Aktuell befolkningsprognos visar på en större befolkningsökning först i slutet av planeringsperioden. Den lägre befolkningsökningen ger effekter på skatteunderlag och utjämningsystem och fortsatta utmaningar för kommunens verksamheter inom egen regi. Lägre volymer än väntat minskar verksamheternas ersättningar och kräver omställningar av exempelvis personalkostnader och utbyggnadstakten av verksamhetslokaler på kort sikt. De ekonomiska förutsättningarna för Huddinge kommun visar på motsvarande utmaningar som för kommunsektorn i helhet kommande år.

I den preliminära ekonomiplanen för 2023-2025 är resultatnivån beräknad till två procent av skatter och bidrag. För att klara de finansiella målen, med en hög planerad utbyggnadstakt och stora investeringar, är det viktigt att resultatmålet fortsatt hålls på en stabil nivå och att bolagen uppnår goda resultat. Det kommer att ställa stora krav på att fortsatt jobba för att effektivisera verksamheterna när inflationen är hög och pensionskostnaderna ökar kraftigt. I ekonomiplanen finns ett utrymme för att möta osäkerheter, för prioritering av insatser och för eventuella effekter av översyn av volymeräkningar i höstens budgetprocess.

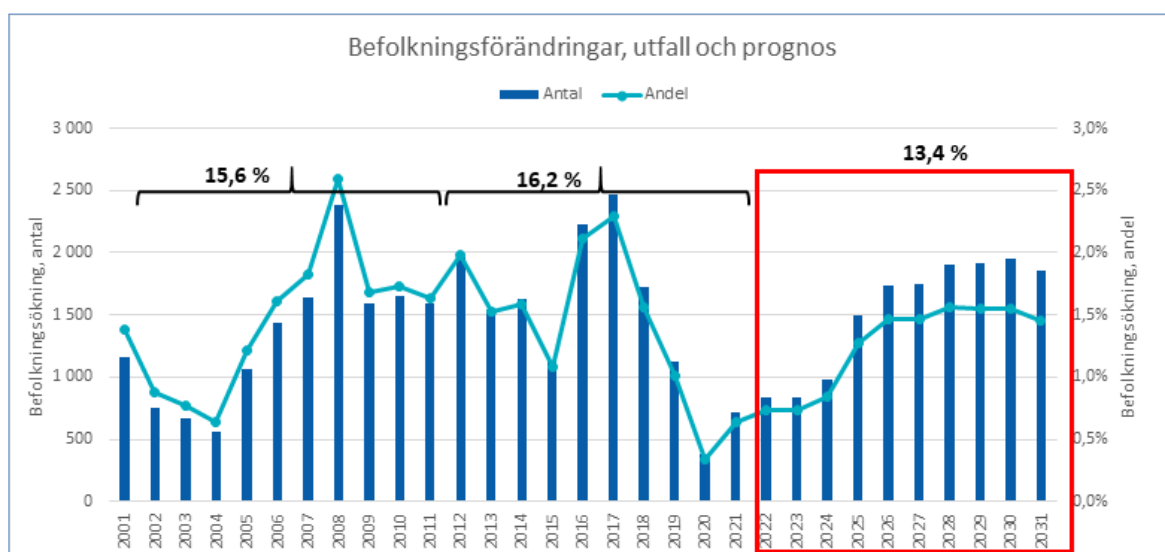
I Mål och budget för 2022 konstateras att Huddinge på många områden har högre kostnader än andra jämförbara kommuner. Stor vikt ska läggas på att jämföra, analysera och förändra arbetssätt. Kommunen måste arbeta smartare och lära av de kommuner som når lika bra eller bättre resultat men till en lägre kostnad. Lärande för förbättring ska genomsyra kommunens planering och uppföljning av verksamheterna. En ökad digitalisering och automatisering av arbetssätt är nödvändigt.

Befolkningsutveckling

Sveriges folkökning under 2021 var större än året före, men fortfarande lägre än övriga år sedan 2005. I relativa tal ökade befolkningen med 0,7 procent. Huddinges befolkning ökade med 0,63 procent. Den låga ökningen förklarades främst av ett negativt inrikes flyttnetto. Utrikes flyttnetto var positivt och något större än 2020.

Preliminär statistik visar på en befolkningsökning i Huddinge på cirka 0,2 procent till och med mars. Det indikerar en befolkningsökning för året som inte når upp till prognosen i budget 2022.

Diagram: Befolkningsförändring i Huddinge under 2000-talet, prognos för 2022-2031

En ny befolkningsprognos för Huddinge är framtagen i april 2022. Antaganden om ett lägre födelsenetto och ett lägre flyttnetto de närmaste åren innebär en lägre ökningstakt jämfört med förra årets prognos. Inflyttning i nya bostäder under senare delen av prognosperioden ökar upp det inrikes flyttnettot. För innevarande år prognostiseras en ökning med 0,7 procent, cirka 840 invånare. För planeringsperioden beräknas befolkningen successivt öka lite mer för varje år för att landa på en ökning på 1,3 procent för 2025. För perioden 2026-2031 är prognosen en årlig ökning på cirka 1,5 procent. Det är viktigt att nämnderna fortsatt följer och analyserar hur befolkningsutvecklingen påverkar verksamheterna.

I befolkningsprognosen räknas enbart de personer som är folkbokförda i Huddinge. Ukrainare som söker skydd i Huddinge via massflyktsdirektivet syns därför inte i befolkningsprognosen. Beroende på utvecklingen i Ukraina kan befolkningsprognosen behöva aktualiseras, givet att det sker stora förändringar i antaganden gällande till exempel antal invandrade till Sverige

Tabell: Antal invånare Huddinge 31 december respektive år

Ålder	Utfall			Prognos			
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
0	1 276	1 252	1 246	1 240	1 230	1 240	1 280
1-5	7 507	7 300	7 263	7 160	7 150	7 150	7 230
6-9	6 711	6 603	6 512	6 440	6 280	6 170	6 170
10-12	4 848	4 976	4 928	4 980	4 950	4 970	4 890
13-15	4 671	4 685	4 806	4 850	5 000	4 990	5 040
16-18	4 223	4 399	4 531	4 540	4 560	4 670	4 710
19-29	15 741	15 418	15 075	15 210	15 320	15 480	15 810
30-39	16 416	16 516	16 753	16 870	17 070	17 250	17 510
40-64	36 438	36 794	37 206	37 540	37 760	38 110	38 570
65-74	8 333	8 281	8 233	8 210	8 320	8 370	8 500
75-84	5 040	5 334	5 646	5 930	6 090	6 270	6 380
85-	1 644	1 676	1 752	1 820	1 900	1 950	2 030
Summa	112 848	113 234	113 951	114 790	115 630	116 610	118 100
+/- procent	1,0	0,3	0,6	0,7	0,7	0,8	1,3

Antalet barn i förskoleåldern, 1-5 år, har minskat de senaste åren och beräknas minska ytterligare 2022 och ligga kvar på en relativt oförändrad nivå för 2023 och 2024. År 2025 ökar gruppen till 7 230 barn, vilket ändå är 280 färre jämfört med år 2019 och 630 färre jämfört med år 2017.

Barn och unga i grundskoleåldern, 6-15 år, beräknas successivt minska för hela planeringsperioden. Antalet år 2025 är en minskning på 150 personer jämfört med år 2021. Det är först 2031 som en större ökning är prognostiserad jämfört med dagens nivåer.

För unga i gymnasieåldern, 16-18 år, beräknas en ökning varje år under planeringsperioden. Totalt ökar gruppen med 170 personer, 3,7 procent, under 2023-2025.

Invånare i åldersgruppen 19-64 år beräknas öka med nästan 2 300 personer, 3,3 procent, under åren 2023-2025. Den årliga ökningen är högre än för de senaste årens låga siffror. Det är först från och med 2025 som den årliga ökningen överstiger 1 000 invånare.

Antalet invånare över 65 år beräknas öka med 6 procent under planeringsperioden. Ökningen i åldersgruppen 65-79 år är relativt sett liten med en ökning på cirka 1,5 procent. Den kraftigaste ökningen beräknas för åldersgruppen över 80 år. För åren 2023-2025 beräknas gruppen öka med 760 personer, vilket är en ökning på nästan 19 procent.

Hur befolkningen utvecklas påverkar direkt kommunens intäkter i form av skatt och bidrag och kommunens kostnader. Det är viktigt att kommunstyrelsen och nämnderna noga följer och analyserar befolkningsutvecklingen för att vid behov anpassa verksamheten och pågående planering, till exempel vad gäller behovet av lokaler, bostäder och anläggningar.

Bokslut 2021 och prognos 2022

Bokslut 2021

Bokslutet för 2021 blev ett positivt resultat för kommunen och för kommunkoncernen. Resultatet kan främst tillskrivas kommunen och Huga Bostäder AB. För kommunen uppgick resultatet till 6 procent av skatt, generella

statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning, vilket var bättre än budgeterade 2 procent. Det förklaras av högre skatteintäkter, överskott för centrala anslag och att nämnderna sammantaget redovisade överskott.

Nämnderna redovisade ett samlat överskott på 57 mnkr. Det förklaras delvis av lägre volymer till följd av den lägre befolkningsökningen. Nämndernas arbete med den egna budgethållningen har förbättrats, men det konstateras också att det samtidigt finns ett fortsatt behov av att ytterligare utveckla effektiviteten i verksamheterna.

Prognos 2022

Kommunkoncernen uppvisar ett positivt resultat på 334 mnkr per mars och prognosen för helåret uppgår till 791 mnkr. Resultatet per mars hänför sig främst till kommunen och Huddinge Samhällsfastigheter AB. Det positiva resultatet för året hänförs främst till kommunen, Huddinge Samhällsfastigheter AB och Huga Bostäder AB.

Resultatet per mars för kommunen enligt ekonomiska målet är 199 mnkr, vilket är 152 mnkr bättre än budgeterat. Det förklaras av högre skatteintäkter, överskott för budgetposten reserverade medel och att nämnderna sammantaget redovisar överskott. Helårsprognosen uppgår till 415 mnkr och är 278 mnkr bättre än budget. Det utgör 6 procent av skatt, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning. Resultatet förklaras av högre skatteintäkter samt att reserverade medel inte väntas förbrukas till fullo.

Nämnderna prognostiserar sammantaget ett överskott vid årets slut om 10 mnkr. Nämnderna har i viss utsträckning varit försiktiga i sina antaganden och anger att prognoserna är osäkra. Några orsaker är osäkerhet kring effekter av kriget i Ukraina, volymutvecklingen under hösten samt utfall av årets löneöversyn.

Ekonomiska ramar 2023-2025

Beräknade förutsättningar för åren 2023-2025 bygger på SKRs bedömning om stora osäkerheter och en betydligt tuffare ekonomi för kommunsektorn de kommande åren, en lägre befolkningstillväxt enligt befolkningsprognos i april och beslutad inriktning i Mål och budget 2022. Kommunen arbetar, tillsammans med andra aktörer, med att ta emot flyktingar från kriget i Ukraina. I ekonomiplanen görs bedömningen att kommunen får full täckning för kostnader till följd av mottagandet.

Effektiviseringar och pris- och lönekompensation

I Mål och budget 2022 beskrivs att Huddinge på många områden har högre kostnader än andra jämförbara kommuner. I ramarna för 2022-2024 innehöll nämndernas ramar inte någon pris- och lönekompensation. Samtliga nämnder behöver hantera ökade löner, hyror och priser med att fortsätta utveckla sitt arbete med ökad effektivitet. I inriktningsärendet beräknas ekonomiplanen med samma antagande för år 2025. Om högre kostnadsökningar jämfört med tidigare prognoser befaras behöver nämnderna i sina yttranden beskriva konsekvenser av detta för verksamheterna. I reserverade medel avsätts ett utrymme för eventuell prioritering under höstens budgetprocess.

Nämndernas påbörjade och planerade effektivitetsarbete, med fokus på att säkerställa resurser till kärnverksamheten, behöver fortsatt prioriteras för att klara ekonomin framöver.

Resultat ekonomiska målet

Resultatnivån för kommunens ekonomiska mål är beräknat till två procent per år. Med de antaganden som beskrivs ovan finns det ett utrymme för politiska prioriteringar och prioriteringar av till exempel insatser av engångskaraktär som förbereder verksamheterna för framtida utmaningar. Utrymmet redovisas under reserverade medel. Under det fortsatta budgetarbetet blir det viktigt att följa och värdera kostnadsutvecklingen och verksamheternas olika förutsättningar att möta den. Kommunkoncernens ledningsgrupp har i beredningen lyft behovet av fortsatt utveckling av kommunövergripande samordning och effektivisering av gemensamma processer och funktioner som en förutsättning att lyckas med effektiviseringsarbetet i kärnverksamheterna. Omställningskostnader avser till exempel arbetet med digitalisering, kommunhusprojektet och handlingsplan till lokalresursplan.

Med många osäkerheter tidigt i budgetprocessen, särskilt i år, är det rimligt att anta att såväl aktualisering av befolkningsutvecklingen och utvecklingen av konjunkturen kommer att påverka förutsättningarna under hösten. Utrymmet i medelsreserven kan då möta effekter av förändrad konjunktur och volymer i verksamheterna. För att möta osäkerheter i konjunktur, i befolkningstillväxt och för oförutsett avsätts ett utrymme i medelsreserven på 114 mnkr år 2023, 235 mnkr år 2024, 359 mnkr år 2025.

I inriktningsärendet föreslås även utrymme avsättas för aktiviteter kopplat till kommunens miljöprogram och till arbetet med trygghet och säkerhet.

Vikten av att arbeta strategiskt med alla aspekter av ekologisk hållbarhet samt miljö- och klimatpåverkan blir allt tydligare i samhället som stort. Ökad medvetenhet om miljöutmaningar som växthuseffekt, minskande biologisk

mångfald och skadliga ämnen i miljön höjer ständigt kraven på hållbarhetsarbetet. Kommuner är mycket viktiga aktörer i detta arbete då de står för cirka 40 procent av de konsumtionsbaserade utsläppen genom inköp och investeringar i infrastruktur och byggnader. Skarpare och högre ställda mål för miljöarbetet har beslutats genom antagandet av kommunens miljöprogram 2022–2025, samtidigt som miljöbokslutet visar att bara drygt 50 procent av målen under föregående programperiod uppnåddes. Ambitionen och förmågan att uppnå målen behöver därför höjas. För 2023 har tillskott om 7,9 mnkr beräknats, varav 5,5 mnkr är av engångskaraktär och avser aluminiumfällning i sjön Drevviken. Investeringar i miljöförbättrande åtgärder utreds och planeras, varav större delen avser investeringar i energisparåtgärder, laddinfrastruktur och solceller i Huddinge Samhällsfastigheters regi. Finansiering och eventuell framtida påverkan på kommunens hyror för verksamhetslokaler och anläggningar ska utredas och beskrivas tillsammans med Huddinge Samhällsfastigheter AB.

För att utveckla förmågan att upprätthålla samhällsviktig verksamhet vid störningar och etablera trygghetspunkter i enlighet med fullmäktiges plan bedöms stegvisa investeringar krävas i kommunkoncernen kommande år. Effekten av investeringarna bidrar till att möta de planeringsförutsättningar som är aktuella i Sveriges totalförsvarsplanering. Det totala investeringsbehovet och medföljande driftkostnader utreds och kommer preciseras. I ett första steg bedöms driftkostnader till 1,2 mnkr. Kommunernas arbete med civilt försvar regleras i första hand av Lagen om extraordinära händelser (LEH) och staten ska ersätta kommunerna för de förberedande uppgifter som utförs. Ersättningarna för civilt försvar bedöms vara på en minimal nivå och långsiktiga förstärkningar föreslås till höstbudgeten. Omfattningen på statsbidraget ska beaktas i planeringen under hösten.

Omställning

Kommunen har ett pågående betydande omställningsarbete för att bygga en effektiv och ändamålsenlig kommunorganisation som klarar av att möta framtida utmaningar. Det handlar på övergripande nivå om att i god tid vidta åtgärder som förväntas leda till att de kommungemensamma resurserna används med största möjliga effekt för medborgarna/huddingefamiljen.

Att kunna leverera på kommunens ambition kring att nyttja digitaliseringens möjligheter förutsätter en nödvändig ambitionshöjning med nya sätt att strukturera och organisera digitaliseringsarbetet. Sedan hösten 2021 har kommunen bedrivit ett arbete med att etablera en ny styr- och samverkansmodell för digitalisering (PM3). Strukturerna är på plats och nästa steg är att säkra genomförandekraft för att uppnå önskade effekter. Behovet är bedömt till ett drygt tjugotal tjänster inom digitaliseringsavdelningen för att bemanna den nya styr- och samverkansmodellen samt en ny kommungemensam IT-helpdesk. Inför 2022 har cirka hälften av behovet tillgodosetts genom omfördelning av resurser från verksamheterna. Etableringsprocessen av objekten har visat på behov av att även förstärka verksamhetssidan inom vissa objekt. Här varierar förutsättningarna mellan olika förvaltningar. För att säkra den sammanlagda genomförandekraften inom digitalisering i Huddinge kommun finns behov av en fortsatt stegvis ambitionshöjning. Inför 2023 föreslås en resursutökning om totalt 12 mnkr fördelat med hälften inom digitaliseringsavdelningen och hälften inom verksamhetssidan av prioriterade objekt. Fördelningen bland verksamhetssidan av objekten avgörs senare i processen.

För att fortsatt driva kommunhusprojektet vidare bedöms ytterligare utrymme behöva avsättas under planeringsperioden. Sedan tidigare är ett utrymme på 4 mnkr per år avsatt. I samband med beslut om ny lokalförsörjningsprocess beslutades om ett antal uppdrag i *handlingsplan effektiv och ändamålsenlig lokalförsörjning*. För att driva dessa uppdrag och uppdrag beslutade i lokalresursplan 2022 har extra utrymme avsatts i budgeten. I syfte att säkerställa genomförande av uppdrag kan ytterligare utrymme behövas under planeringsperioden.

Genom ett effektivt och förstärkt upphandlingsarbete ska kostnaderna sänkas och framtida kostnadsökningar förebyggas. En ytterligare resursförstärkning, finansierad med effekthemtagning av bättre upphandling, planeras för 2023. I första hand föreslås finansiering med lägre kostnader till följd av konkurrensutsatt lokalvård. I höstens budgetprocess ska ytterligare effekter av upphandlingsarbetet inarbetas.

I ekonomiplanen har ett utrymme motsvarande 20 mnkr per år avsatts för omställningsarbete.

Volym

Volymförändringar är beräknade med kommunens befolkningsprognos och verksamhetsstatistik som grund. Elever i gymnasiesärskolan har beräknats öka mer de kommande åren och antalet elever är uppjusterat i volymberäkningen. Ökade driftkostnader för tillkommande objekt (parker/lekplatser) är uppskattat och inräknat i tillskott för klimat- och stadsmiljönämnden.

Ny socialtjänstlag föreslås införas under 2023 och innebär ett paradigmskifte för svensk socialtjänst. Det är i dagsläget oklart hur ambitionshöjningen i lagstiftningen ska finansieras. Redan nu pågår ett arbete, att styra och leda

mot en mer lättillgänglig och kunskapsbaserad socialtjänst, inom ramen för befintlig lagstiftning med syfte att anpassa verksamheterna för kommande lagändring. Genom en lättillgänglig socialtjänst når verksamheterna i högre utsträckning målgrupperna tidigt med icke biståndsbedömda insatser. Insatser ska även beviljas i ett tidigt skede under utredningstiden vilket bidrar till familjer och individer får stöd tidigt innan problemen blivit för stora. För att möta det kommande kravet på en mer kunskapsbaserad socialtjänst, behöver verksamheterna utveckla arbetet med systematiska uppföljningar av individinsatser och införa fler evidensbaserade metoder. Volymen inom socialnämndens verksamheter är därför preliminärt beräknad till en högre nivå jämfört med ordinarie volymberäkning som följer normal befolkningstillväxt.

Nämnderna ska i yttranden till inriktningsärendet bedöma och beskriva volymutveckling inom sina verksamheter i förhållande till preliminära ramar.

Lokaler

Till inriktningsärendet bifogas förslag till lokalresursplan 2023. I lokalresursplanen ges förslag på lösningar för respektive nämnds lokalbehov som nämnderna redovisat i sina lokalbehovsprognoser. Förslaget remitteras till respektive nämnd och svar ska lämnas i september, samtidigt som nämndens yttrande till inriktningsärendet. Lokalresursplanen är ett underlag till Mål och budget och eventuell budget för genomförande av uppdrag beslutas av kommunfullmäktige i samband med beslut om Mål och budget.

I årets lokalresursplan ingår en beskrivning av kommunens innehav av exploateringsfastigheter och bostadsrätter och förslag till uppdrag och förstudier kopplat till dessa.

Taxor och avgifter

Samtidigt som fullmäktige fastställer Mål och budget ska nya och/eller ändrade taxor och avgifter beslutas i ett samlat ärende. I nämndernas yttranden till inriktningsärendet ska taxor och avgifter ingå med förslag till ändringar. Inga förändringar av taxor och avgifter är beräknade i ramarna i inriktningsärendet.

Övrigt

Verksamhetens kostnader har i ekonomiplanen räknats upp för ökade kostnader för vissa kommunövergripande verksamheter (Södertörns brandförsvärsförbund, fackliga företrädare, försäkringspremier, fiberläggning) och genomförande av val till Europaparlamentet 2024.

I Mål och budget 2022 avsattes 15 mnkr per år för åtgärder för att Huddinge ska upplevas som trivsamt och tryggt. Åtgärderna finansieras delvis av utdelning på 10 mnkr för bostadssociala ändamål från Hüge Bostäder AB. I inriktningsärendet antas motsvarande utrymme för åtgärder och utdelning för 2025.

På grund av inflationen och premiehöjningar i nytt pensionsavtal beräknas pensionskostnaderna öka kraftigt 2023. Effekter på personalomkostnadspålägget (arbetsgivaravgifter, avtalsförsäkringar, kollektivavtalad pension) är av SKR beräknat till 42,75 procent för 2023. I nämndernas ramar är personalomkostnadspålägget oförändrat, 40,15 procent. Preliminärt beräknad kostnadsökning på drygt 100 mnkr ingår i reserverade medel.

Budgethållning och återställande av negativa resultat

Ett av kommunens mål för god ekonomisk hushållning är *Budgethållning för nämnder och bolag*.

Ekonomistyrningsprinciperna är tydliga i att nämnderna har ansvar och befogenheter att fatta nödvändiga beslut för att hålla budget. Balanserat underskott ska återställas av nämnd senast tre år efter det år som underskottet uppstått. Ingen nämnd har balanserat underskott till och med år 2021. Nämnder med befarade underskott för 2022 behöver beakta detta i sin verksamhetsplanering.

Kommunkoncernen - resultat

Ägardirektiven styr bolagens uppdrag och verksamhet. Ekonomiska förutsättningar i inriktningsärendet baseras på budget för 2022, ägardirektiv, uppdaterade prognoser under 2022 och till del bolagens affärsplaner 2022 som togs fram i december 2021. Resultatet bygger på en förenklad sammanställning (utan hänsyn taget till eventuella interna mellanhavanden samt andra justeringar).

Kommunkoncernens prognosticerade resultat för 2023 uppgår till 455 mnkr, där kommunen står för den större andelen. För år 2024 beräknas resultatet till 482 mnkr. År 2025 ingår större intäkter i form av exploateringsintäkter, särskilt från markförsäljning i Flemingsberg, och det samlade resultatet uppgår till 620 mnkr. Av bolagen är det enligt prognoser främst Hüge Bostäder AB som bidrar till resultatet. Givet behovet av att finansiera kommande investeringar och demografiska utveckling är goda ekonomiska resultat av stor vikt.

Kommunkoncernen – investeringar och självfinansiering

Den kommande planeringsperioden präglas av en högre investeringsnivå, särskilt i bolagen. En större del av investeringarna planeras att ske i helägda Hüge Bostäder AB som planerar för såväl nyproduktion, renovering och upprustning av kommunala bostadsbeståndet. En stor del av den planerade volymen utgörs av åtgärder där access krävs till de boendes lägenheter, däribland stamrenoveringar, något som har tvingats vänta på grund av pandemin. Därutöver planeras för såväl nyproduktion, renoveringar och ombyggnader av verksamhetslokaler i helägda Huddinge Samhällsfastigheter AB.

Prognoserna för Hüge Bostäder AB baseras på bolagets underlag. Prognoserna för Huddinge Samhällsfastigheter AB bygger på förslag till lokalresursplan som biläggs inriktningsärendet. De delägda bolagen har en relativt likformig investeringstakt varje år och dessa prognoser bygger i stor utsträckning på antaganden att denna likformighet kvarstår.

Sammantaget för kommunkoncernen beräknas investeringar under kommande treårsperiod till 6 379 mnkr, där bolagskoncernen står för 4 698 mnkr, motsvarande cirka 74 procent. Merparten av investeringarna sker i fastighetsbolagen. För att finansiera investeringarna krävs ytterligare upplåning om cirka 2 300 mnkr under kommande treårsperiod. Skillnaden mellan investeringsnivå och ytterligare lån finansieras löpande av kommunens och bolagens kassaflöden. Med ökad upplåning inräknat förväntas kommunens samlade externa skuld uppgå till cirka 7 900 mnkr vid utgången av 2025. Nivån motsvarar 67 tkr per invånare vilket understiger skuldtaket på 85 tkr per invånare.

Kommunens investeringar beräknas till största delen finansieras av det egna kassaflödet under de kommande åren. Självfinansieringsgraden beräknas här som ett 5-årsnitt för att minimera påverkan av enskilda extraordinära år. I de kommunägda fastighetsbolagen är investeringstakten de kommande åren hög till följd av planering av bland annat ny- och ombyggnad och underhåll av fastigheter. I ett expansivt skede påverkas självfinansieringsgraden ofta negativt vilket också syns i prognosen för koncernen. En del av den egna finansieringen i bolagen kan utgöras av avyttring av fastigheter och/eller verksamheter.